

Maratoni üksi ei joosta

Philippe Pozzo di Borgo “1+1 Uus hingamine,” 2013. Kirjastus: Varrak

Philippe Pozzo di Borgo autobiograafiline teos “1+1 Uus hingamine” jutustab autori elust invaliidina. Tema elulool põhineb ka Eesti kinoekraanidel jooksnud prantsuse linateos “1+1.” Ehkki pealkirjad on sarnased, pole film raamatu ekraniseering.

Kord kohtuvad kaks ilusat rikast noort, armuvad ja abielluvad. Kahjuks ei saa paar lapsi. Ajapikku selgub, et naisel Beatrice¹ on leukeemia. Mees, kes on väsinud abikaasa kurnavast haigusest, otsib leevendust taevastest kõrgustest. Paraplaaniõnnetuse tagajärjel jääb ta kaelast saati halvatuks. Teos keskendub invaliidsusega kohanemisele ja leppimisele, et ka halvatuks on võimalik edasi elada.

Raamat koosneb kahest osast: “Uus hingamine” ja “Kaitsekurat.” “Uue hingamisega” alustas autor pärast abikaasa surma, et panna kirja nende kahe lugu ning sõlmida rahu minevikuga. See on nagu pime tunnel, mille lõpus on valgusallikas Beatrice, kes oli mehe suurim tugi invaliidsusega leppimisel. “Kaitsekurat” on kirjutatud mitu aastat hiljem seoses filmi valmimisega, et anda isiklik hinnang eluperioodile, mida ekraanil kujutatakse. Võrreldes raamatu esimese poolega, on tunnelisse ilmunud värvilised seinakaunistused, millest paljude autoriks on hooldaja Abdel, kes toob oma hoolealuse päevadesse nalja ja seiklused.

Teos näitab ilmekalt, et raha eest võib osta küll elu, kuid täisväärtuslikuks teevad selle inimsuhted. Raha võimaldab parimaid hooldushaiglaid, ent armastus Beatrice'i ja kasulaste vastu on see, mis annab elule mõtte ja sihi. Voodihaige ei püsiks päevagi elus ilma teiste abita. Hooldaja on invaliidile käte ja jalgade asemel. Peategelase teiseks kehaks on endine tänavapoiss, mustanahaline Abdel, kes hoolitseb mehe justkui rinnalapse eest. Abdeli suhtub oma hoolealusesse nagu täisväärtuslikusse kaaslasesse, unustades mehe suureks rõõmuks tihti tema puude. Rikka ratastooli aheldatud aristokraadi ja tormaka huligaani vahel kujuneb sõprus, kus mõistetakse teineteist sõnadeta. Ehkki mees ei tunne oma keha kaelast allapoole, igatseb ta ikkagi vaimset ja füüsilist lähedust, mida suudab pakkuda vastassugu. Päevi, mida täidavad tihti haiglad ja üksildus, ilmestavad kaunid põetajad, kes viivad mõtted valudelt. Raha on vahend, inimesed põhjus edasi elamiseks.

Voodihaige jaoks on aeg keeruline mõiste. Ta saab vaadata vaid sinna, kuhu teised on tema keha pööranud. *“Üks suur kärbes tuli mu meelt lahutama; kogu keskkond oleks otsekui muutunud: oli aeg enne kärbest ja aeg pärast teda.”* Ka raamatus pole kindlat aega. On mälestused enne õnnetust ja pärast õnnetust, enne naise surma ja pärast seda. Sündmused on esitatud haige ajaskaalal, mis lugeja jaoks võib olla võõras ja segadust tekitav.

Raamat on kirjutatud minavormis, mis loob vahetu kontakti lugeja ja autori vahel. Lugu jookseb mööda mälestusi, millele on sisse segatud autori üldisi tähelepanekuid invaliidi elu kohta. Peategelane ei süüdistata ega õigusta, kuid kipub moraali lugema. Lugu ise on traagiline, ent teosest jäävad kõlama lootusrikkad noodid. Kuigi mees kaotas keha ja naise ning teda täidab kustumatu lein, läheb elu edasi tuues kaasa uusi rõõme ja kaotusi. Autor kutsub lugejat märkama kaasinimesi ja hindama hetke.

Teos paneb mõtlema elu ja keha hapruse üle. Milline õnn on ise oma käsi ja jalgu liigutada, olla teistest sõltumatu. Kohates invaliidi tekib tihtipeale võõristus nagu näeks uut loomaliiki, kellele ei oska kuidagi läheneda. Philippe Pozzo di Borgo avab lugejale haigete elu sisemaailma ja paneb mõistma, et ka nemad on inimesed, kes vajavad soojust ja armastust. Kõige rohkem pakkus mulle mõtteainet peategelase leppimine, et ta sõltub elu lõpuni teiste hoolitsusest. Tänapäeva lääneühiskonnas on auasi ise hakkama saada, ise oma elu juhtida ja eesmärke täita. "1+1 Uus hingamine" toob välja meie ühiskonna üksildase ja iseka külje, kuhu inimesed on jõudnud edu taga ajades. Invaliid aga on vaba sõltuma kaaslastest ning hindama inimlikku halastust.

Philippe Pozzo di Borgo ei ole sõnameister, kuid tal on üks mõtlemapanev lugu, mida jutustada. "1+1 Uus hingamine" pole pelgalt meelelahutus. See on meeldetuletus elu haprusest, jutustus lõputust lootusest ja vaikusest, kust võib leida iseenda. *"Sõnade ja vaikuse tagant ilmub inimeseks olemine ise."*

Helina Torv
Tallinna Reaalkool
12. klass
Juhendaja: Piret Järvela